

Οι έμφυλες ταυτότητες και η ενοφυλία των γνωστικών (Αρχιμ. Θεόφιλος Λεμοντζής, Δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία](#)

Κατά τη διάρκεια της συγγραφής της διδακτορικής μου διατριβής, τη δεκαετία του '90, με τίτλο «Η χρήση της Αγίας Γραφής εναντίον των αιρέσεων από τον Άγιο Επιφάνιο Κύπρου», Θεσσαλονίκη 1998, μεταξύ των άλλων μελέτησα και το άρθρο του αιμνήστου καθηγητού της Θεολογίας Παναγιώτη Χρήστου, με τίτλο: «“Ενοφυλία το ιδεώδες των Γνωστικών”, Κληρονομία, τομ. 5. τευχ. 1, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 1-16». Εκείνη τη χρονική στιγμή, δεν μπορούσα να φανταστώ ότι το συγκεκριμένο άρθρο θα ήταν τόσο επίκαιρο όσο ποτέ σήμερα, και θα μας βοηθούσε να απαντήσουμε στις ανθρωπολογικές και θεολογικές προκλήσεις που αναφύονται από την πρόσφατη εμφάνιση των διαφόρων θεωριών περί των έμφυλων ταυτοτήτων, περί διαχωρισμού ανάμεσα στο βιολογικό (sex) και το κοινωνικό φύλο (Gender), περί αποδόμησης των έμφυλων συμπεριφορών και έμφυλων ρόλων που ουσιαστικά οδηγούν σε μία οντολογική σύγχυση μεταξύ των δύο φύλων και

την οικοδόμηση ενός ανδρόγυνου ανθρωπολογικού μοντέλου.

Εάν η Ορθόδοξη Θεολογία τον 4ου αιώνα κλήθηκε να απαντήσει στο ερώτημα περί του μυστηρίου του εν Τριάδι Θεού και τον 5ο αιώνα στο ερώτημα περί της θεανθρώπινης ύπαρξης του Ιησού Χριστού, η σύγχρονη Θεολογία καλείται να απαντήσει στο ερώτημα «τι είναι ο άνθρωπος», βασιζόμενη όχι σε έναν άθεο ουμανισμό που εν πολλοίς καθίσταται ηθικιστικός, και ως εκ τούτου υποκριτικός, αλλά στην πνευματική βιωθείσα εμπειρία των Αγίων όπως αποτυπώνεται στους ασκητικούς τους αγώνες και περιγράφεται μέσα στη διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας αποκαλύπτοντας τον αυθεντικό άνθρωπο.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι, λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές κατευθυντήριες αρχές του άρθρου του αιμνήστου καθηγητού της Θεολογίας Παναγιώτη Χρήστου, να παρουσιάσουμε το ανθρωπολογικό μοντέλο που υποστηρίζει ο χριστιανικός Γνωστικισμός σε αντιπαράθεση με την Ορθόδοξη ανθρωπολογία και να δείξουμε ότι οι διάφορες θεωρίες περί κοινωνικού φύλου και η επιχειρούμενη αποδόμηση της διάκρισης των δύο φύλων αποτελεί ουσιαστικά αναβίωση της ανθρωπολογίας των Γνωστικών. Θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε τις προϋποθέσεις από τις οποίες εκκινούσε η γνωστική ανθρωπολογία ώστε να προβάλλει το γεγονός της ενοφυλίας και αρρενοθηλείας ως το ιδεώδες για τον προορισμό του ανθρώπου και το οποίο είναι εκ διαμέτρου αντίθετο με την Ορθόδοξη ανθρωπολογία. Τέλος, θα παραθέσουμε βασικές αρχές

της Ορθόδοξης ανθρωπολογίας σε αντιπαράθεση με την ανθρωπολογία που οικοδομείται μέσω των θεωριών περί κοινωνικού φύλου και έμφυλων ταυτοτήτων.

Αν οι Πατέρες μας απέρριψαν και πολέμησαν την ανθρωπολογία της αίρεσης του Γνωστικισμού ήταν όχι χάριν κάποιων αφηρημένων ανθρωπολογικών θεωριών αλλά διότι κλονίζει συθέμελα το χριστιανικό ανθρωπολογικό οικοδόμημα. Οι Πατέρες μας αρνήθηκαν να δεχτούν το ανθρωπολογικό μοντέλο του Γνωστικισμού ο οποίος θεώρησε ότι το υλικό σώμα του ανθρώπου και η διάκριση των φύλων που υφίσταται σε αυτό, αποτελεί έργο ενός κακού Θεού, όντας μια κατάσταση πνευματικής πτώσεως του ανθρώπου. Οι Γνωστικοί πρέσβευαν ότι η αρρενοθήλεια και η ενοφυλία, μετά την απόρριψη και καταδίκη του υλικού σώματος και τη λύτρωση του πνευματικού στοιχείου, αποτελεί το ιδεώδες, ο προορισμός του ανθρώπου. Οι Πατέρες μας αρνήθηκαν να ταυτίσουν τον άνθρωπο μόνο με το πνευματικό του στοιχείο, όπως έκανε ο Γνωστικισμός, διότι αυτή η ταύτιση θα οδηγούσε στην απόρριψη του υλικού σώματος. Οι Πατέρες μας τόνισαν ότι ο άνθρωπος είναι το «συναμφότερον», σώμα και ψυχή. Εάν η σύγχρονη Ορθόδοξη Θεολογία αρνείται την ιδέα της ενοφυλίας και να υιοθετήσει ένα ανδρόγυνο γνωστικό ανθρωπολογικό μοντέλο το πράττει όχι διότι αρνείται ορισμένα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία δήθεν υποστηρίζει ένας φλύαρος ουμανισμός αλλά διότι προσπαθεί να διασώσει την κατά φύσιν κατάσταση του ανθρώπου, την ακεραιότητα του ανθρωπίνου προσώπου, μια διάσταση του οποίου είναι το υλικό σώμα, έτσι όπως παρήχθη από τα χέρια του Δημιουργού, ο οποίος δημιούργησε τα πάντα καλά λίαν(Γεν.1,31).

Κατά την πραγμάτευση του θέματός μας, καταρχάς θα αναφερθούμε στις διάφορες θεωρίες περί κοινωνικού φύλου(Gender) και της ριζικής διάκρισης μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου που επιχειρούν. Κατόπιν, παρουσιάζοντας το ανθρωπολογικό μοντέλο του χριστιανικού Γνωστικισμού, αλλά και στοιχεία από εξωχριστιανικά θρησκευτικά συστήματα, θα προσπαθήσουμε να καταδείξουμε την άμεση σύνδεση όλων αυτών με τις σύγχρονες ανθρωπολογικές προκλήσεις. Τέλος, θα παραθέσουμε στοιχεία της Ορθόδοξης χριστιανικής ανθρωπολογίας έτσι όπως παρατίθενται μέσα στην Αγία Γραφή και ερμηνεύτηκαν από τους Πατέρες και διδασκάλους της Εκκλησίας σε αντιπαράθεση με τις διάφορες αιρετικές ανθρωπολογικές απόψεις.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)